

פרדס השבוע

הרב דוד שושנה שליט"א

פרשת קרח א' תמוז תשפ"א

שתי שמות. וחז"ל אמרו כי און בן פלת חוור בו מן המחלוקת בעצת אשתו ולכך לא נזכר בעונש ואמר שהיו אלה שזכר כלם נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם. להגיד שהיו מהיותו נכבדים שבעדה קריאי מועד שכאשר היו קוראים נשיאי עדה אלה היו נקראים ומתקבצים שמה בראשונה.

והנה כאשר נאספו כלם בפרהסיא על משה לחלוק עליו אמרו לו לאהרן רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה' ואין פי' רב לכם מלשון יתרון ומעלה אבל הוא לשון מריבה כמו הוי רב את יוצרו כלומר משה ואהרן אל תחשבו כי כל היום תעשו מה שתמצאו ולא יהיה בו פוצה פה ומצפצף לא יהיה כן מכאן והלאה כי רב ומריב וחולק יש לכם שלא לשתוק תמיד כאשר עשינו עד עתה. וזה לפי שכל העדה עדת בני ישראל כלם קדושים במדותיהם ובתוכם ה' בחכמתם ובמדותיהם ואחר שהדבר כן מדוע תתנשאו על קהל ה' אם אהרן להיות כ"ג לבדו בקרב העם ואם בניו וזרעו להיות עבדת הקדש והמזבח בידיהם ולהסירה מהבכורות. ואם בשבטים להיות יהודה ראש בדגלים ויוסף בכור מנחלות.

ומה שמן ראיתם בנשארם אם בשבטים ואם בבכורות ואם בלויים לקחת השררה עליהם מדעתכם הלא כלם קדושים יראי ה' וחושבי שמו ואפשר שאמר כי כל העדה כלם קדושים כנגד הבכורות שנאמר בהם קדש לי כל בכור. ובתוכם ה' כנגד קרח שהיה ירא אלהים כמו אהרן. ומדוע תתנשאו על קהל ה' בעשותם בכור מי שאינו בכור בשבטים והותרה בזה השאלה הג'. וכבר זכרו חז"ל דברים אחרים שאמר קרח כנגד משה לקנטר. ואמר וישמע משה ויפול על פניו מלמד שנתבייש מאשר חשדוהו בנבואתו ושעם היות שדברו דבריהם בכלל.

הנה משה שמע והבין שלשה המחלוקת שהיו מכוונים בדבריהם וזהו וישמע משה שהוא מלשון הבנה ונפל על פניו אם לדרוש את ה' לדעת מה יעשה והוא ית' צוה אותו מה יעשה או להתבודד בעצמו מה לעשות. וחשב שאם יבוא להוכיחם באותה שעה כ"ש דפקר טפי ושהיה יותר טוב שלא להוכיחם בשעת כעסם ומפני זה השיבם כפי שאלתם בקר ויודע ה' את אשר לו ר"ל אין הדבר תלוי בי ולא בכם כי אם לעת מנחת ערב ולכן חשדם שהיו שכורים באותה שעה ומתוך שכרות יאמרו זה. ולכן תלה הענין עד הבקר. וכאלו אמר להם זאת עשו רוצה לומר אתם מבקשים הכהונה והקטורת היא היותר רוחנית שבעבודות וקדושה שבמקדש והיא נעשית בבקר על כן בקר של מחרת תעשו כלכם הקטורת והיום תכינו את המחנות ואמר ויודע ה' את אשר לו כנגד קרח בענין הכהונה. ואם הקדוש והקריב אליו אם הם בככורות או בלויים. ואת אשר יבחר בו יקריב אליו **אם ראובן** ואם יהודה ויוסף לענין בכורת השבטים. הנה אם כן באו שלשת הלשונות האלו מכוונים לשלשת המחלוקות הנזכרים.

מסביר רבינו בחיי (טז, כט):

אבל יש לשאול ולתמוה תימה גדול בענין פרשה זאת על שני דברים, האחד, משה שהיה רועה נאמן שהתפלל על ישראל כמה פעמים על כמה עבירות שעשו, כענין מעשה העגל וחטא המרגלים וזולתם, **איך לא התפלל עליהם בכאן ואיך לא היה מחזירן למוטב**, והרי התשובה עולה על הכל ואין לך עבירה בכל התורה כלה חמורה שבחמורות שלא תהא לה תקנה בתשובה והלא ימינו פשוטה לקבל שבים ואפילו אל המורדים והפושעים בו, ואם היו מסופקים בדברי משה והיתה מחשבתם בו שהיה מחלק מנויי המעלות והשררות כרצונו ולא מאת ה' יתעלה היתה לו, היה אפשר למשה לתת להם אות שיאמינו בדבריו כי פקחים וחכמים גדולים היו, ומתוך האות שהוא היה מתברר אצלם כי אהרן הוא הקדוש הנבחר למעלת הכהונה, והוא הדין שיאמינו בשאר מנויי המעלות שהכל נאמר לו מפי הגבורה ואין משה בודא אותה מלבו, ועוד אם חטאו ומרדו בה' ובמשה עבדו והם המסכבים לעצמן כל העונש הזה מה חטאו הקטנים המוטלים בעריסה שהיו בכלל העונש הזה, כענין שכתוב ונשיהם ובניהם וטפם, והטף מתי חטאו, והשם צדיק לא יעשה עולה.

ואמנם אם בקשנו להלום פרשה זו בדרך הפשט יקשה עלינו כל זאת, **אבל אי אפשר להולמה כי אם בדרך הקבלה הנאמנה**. והנני רומז רמזים, שמענה ואתה דע לך. תמצא בדור הפלגה (בראשית י"ד), הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם, וכתוב בהם וזה החלם לעשות, ותמצא באנשי סדום (שם י"ט) ואנשי העיר אנשי סדום נסכו על הבית, ובאר הכתוב כי אנשי העיר והמגדל הם אנשי סדום, ואמר עליהם (שם) ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים, ותמצא באנשי סדום ואנשי העיר, ובפרשה

א.ויקח קרח

ויקח קרח בן יצהר בן קהת בן לוי ודתן ואבירים בני אליאב ואון בן פלת בני ראובן:

ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל המשעים ומאתים נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם: (טז, א-ב)

כותב האברבנאל:

ויקח קרח וגו' עד אמור אל אלעזר הכהן דעת הראב"ע שמחלוקת קרח היה במדבר סיני כאשר נתחלפו הבכורים ונבדלו הלויים כי חשבו שאדונינו משה עשה זה מעצמו ומדעתו ורצונו נתן גדולת הכהונה לאהרן אחיו גם לבני קהת הקרובים אליו ולכל בני לוי שהיו ממשפחתו הבדיל לשרת במקדש ושהלויים קשרו על משה בעבור היותם נתונים לאהרן ולבניו. וקשר דתן ואבירים בעבור שהסיר הבכורה מראובן אביהם ונתנה ליוסף אולי חשדוהו בזה מפני שיהושע משרתו.

גם קרח בכור היה. ואלו נשיאי העדה היו בכורים והם היו מקריבים העולות על כן לקחו המחנות. והעד על זה מופת המטה שראו כל ישראל שהשם בחר בשבט לוי תחת הבכורים על כן כתוב ותכל תלונתם כי על זה היתה התלונה ומשה אמר כי לא מלבי לפי שחשדוהו כי מלבו עשה זה. והראיה הגמורה כי כל העדה כלם קדושים וזה רמז לבכורים שהם קדושים שנאמר קדש לי כל בכור והם היו הכהנים הנגשים אל ה' והם עיקר העדה כל אלה דברי הראב"ע נמשך לדעתו שאין מוקדם ומאוחר בתורה ושלא נכתבו פרשיותיה על סדר הזמנים והוא דעת בלתי נכון ולא אמתי כי דברי התורה באו כלם בסדר הגון ונאות ונכתבו בה הדברים בחכמה רבה.

והנה קרח התעורר במחלקתו אחרי מנין העם וסדור הדגלים כי להיות דתן ואבירים שכנים לקרח בדגלים נתחברו במעשה הזה. ואחר שנמנו הלויים ונתנו לאהרן ולבניו לעבוד עבודת הקדש קנאו כלם להיות נתונים נתונים לאהרן ולבניו. וכאשר בא אחר זה ענין המרגלים ונודע להם שכל העם היוצא ממצרים הזכרים ימותו במדבר. היה להם פתחון על כל דבר ודבר להתרעם ולומר שהוצאים ממצרים להמיתם במדבר ושלא הביאם אל הארץ. הנה אם כן באו הפרשיות כלם על סדר הזמנים והמשך המעשים כראוי. והנה קרח ועדתו סדרו לא לבד מחלוקת אחד כי אם שלשה מחלוקות כפי נושאייהם.

המחלוקת הראשון היה לקרח לכהונה גדולה והיתה טענתו שלהיות ללוי אשר בחר השם ארבעה בני עמרם ויצהר וחברון ועוזיאל. והיה שניתן המלכות למשה שהיה בן עמרם בכור לוי. היה ראוי שהבן השני ללוי והוא יצהר יזכה לכהונה גדולה וקרח היה בן בכור ליצהר א"כ הוא היה ראוי להיות כ"ג והמחלוקת והתערומת השני היה לבכורות ישראל שהוסרה מהם עבודת המקדש וניתנה ללויים וזוה היה להם כדי בזיון וקצף כי הם היו מקריבים תחלה זבחים ועולות בראש העם ומשה נתן כבודם למשפחתו בני לוי. והמחלוקת והתערומת הג' היה לבני ראובן לומר שמשה הסיר מהם כבוד הבכורה והממשלה ונתן המלכות והראשיות בדגלים לבני יהודה ובמחלוקת הארץ חלק הבכורה לבני יוסף וכבר נזכרו שלשת התערומות האלה בכאן.

כי הנה על הראשון אמר ויקח קרח מפני שהיה בן יצהר בן קהת בן לוי ועמו ובחברתו דתן ואבירים בני אליאב ואון בן פלת שהיו כלם אנשים גדולים וידועים ומה שלקח קרח דתן ואבירים הוא מפני מה שנאמר אחר זה בני ראובן ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים רוצה לומר וקרח ודתן ואבירים ואון בן פלת לקחו בדבריהם את בני ראובן וכן לקחו מבני ישראל חמשים ומאתים להתרעם כלם על משה אלה על הכהונה ואלה על בכורות ראובן ואלה על הבכורים. הרי לך מפורש בכתוב מהו אשר לקח קרח שהוא את בני ראובן ואת חמשים ומאתים מבני ישראל. ואל תקשה עלי מאשר היה ראוי שיאמר הכתוב בני ראובן ואת אנשים מבני ישראל כיון שהם היו הנלקחים כי פעמים יחסרו בכתוב מלות הסמיכות וכמוהו ויקח שש מאות רכב בחור ורבים כמוהו שנוכר את הנלקחים מבלי את הסמיכות ובעבור שהיו המחלוקות והתערומות שלשה כמו שזכרתי לכן באו בכתוב כנגדם שלשה מאמרים והיה ויקח קרח כנגד הראשון שהתרעם על אשר לא נתן לו משה הכהונה גדולה. וכנגד הב' מבני ראובן שהיו מתרעמים על בכורת אביהם אמר ויקמו לפני משה. וכנגד המחלוקת השלישי אשר מהעדה כלה שנתרעמו על אשר נטלה העבודה מן הבכורות אמר ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים ויקהלו על משה והותרו בזה שתי השאלות הא' והב'.

מותאם ונערך עם השלמת מקורות ע"י בנו יונתן יוסף. מתוך שיחתו השבועית של הרב בצרפתי.

לקבלת השיחה ב M או ב WhatsApp : A0583245820@gmail.com או באתרים לדעת ודרשו

זו בעדת קרח ויקומו לפני משה, והיה ראוי לומר על משה, אבל רמו כי היו לפני משה ומפני זה קראם אנשי שם, ותרגם אונקלוס ויקח ואתפליג, רמו על **דור הפלגה**, והזכיר בכאן בענשם העיני האנשים ההם תנקר, כמי שמפחיד חברו במכה שכבר באה לו, ומשל למה הדבר דומה, לאב רחמן שהיה לו בן כסיל ואינו נוהג כשורה, בתחלה גער בו, שניה מכהו ומיסרו, שלישיית מתיאש ממנו ומשלחו ביד פשעו, כן דור הפלגה שכתוב בהם וזה החלם לעשות, מה עשה, הפיצם, ואנשי סדום הכם בסגורים, ועדת קרח נאבדו מן העולם כי היו ראויין שיעקרו מן העולם, והנה כוונת הש"י שהוא עושה חסד לאלפים היתה בטלה בהם. ועל סוד הענין הזה אמר (קהלת ד, ט) טובים השנים מן האחד, והזכיר אחריו והחוט המשולש שהוא הפעם השלישית. וממה שאמר לא במהרה ינתק אתה למד כי לפעמים ינתק אפילו בשלישית, אבל רחוק הוא ואינו דבר מצוי ולכן אמר לא במהרה ינתק.

ובספר הבהיר מציונו בפירושו, אמר רבי עקיבא מאי דכתיב (שם א) דור הולך ודור בא, שכבר בא, משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו עבדים והלבישן בגדי משי ורקמה כפי יכולתו, קלקלו והשורה, השליכין ודחפן מעליו והפשטין והלכו להם, לקח הבגדים ורחצם היטב עד שלא נשאר בהם שום סיג והניחן אצלו מוזמנים, וקנה עבדים אחרים והלבישן הבגדים ההם והוא לא ידע אם הם טובים אותן עבדים אם לאו, והרי זכו בבגדים שכבר באו לעולם ולבשום אחרים לפניהם, עד כאן.

ומעתה תבאר לך הפרשה באר היטב ונסתלקה הקושיא לגמרי ממה שלא התפלל משה עליהם, וממה שחל העונש גם בטף, והבן זה. ואולי כי לזה רמזו רז"ל שאמרו במדרש תהלים (תהילים מו, א) למנצח לבני קרח על עלמות שיר, כך אמרו בני קרח מעולמין הן הדברים שראינו ואין אנו יודעין מה ראינו.

כותב הבן איש חי בספרו **אדרת אליהו** (קרח):

והנה רבינו מהרח"ו זלה"ה יזע"א כתב בשם רבינו האר"י זלה"ה וזע"א ע"פ כי שבעתים יקם קין וז"ל גם דע כי ר"ת יקם יתרו קרח מצרי כי **גם קרח היה משורש גלגול נשמת קין** ולכן נתקנא במשה שהוא הבל כנודע ואמנם מצאנו שלשתם היו בדורו של משה וא"כ איך שלשתם יחד נתגלגלו בדור אחד אבל הענין הוא כי קין היה בו נר"ן ושלשתם נתגלגלו באלו כי הנפש שהיא יותר גרועה להיותה נאחזת בזוהמת הנחש כנו"ל בפ' ויהי מקץ ימים לכן נתגלגלה במצרי שהיה עכו"ם כי הרע גובר על הטוב בבחי' נפש כי שם תכלית אחיזת הקליפות ולכן משה שהיה הבל רצה לתקן את נפש קין אחיו הטוב המעורב ברע של המצרי ולכן לא הרגו בחבר כ"א **בשם המפורש** כנודע והכוונה היתה לבררו מן הרע ולהעלותו אל **הקדושה** ע"י שם בן מ"ב שאין דבר מתברר ועולה למעלה אלא בכח שם בן מ"ב כנו"ל בפ' עקב במצות נטילת ידים של המזון ובאנא בכח שבקרבנות תפלת שחרית ובקבלת שבת ע"ש.

ורוחו של קין נתגלגלה בקרח ראש שבט לוי כנו"ל בזה"כ כי הרוח לא נתגלגל בעכו"ם ועכ"ו נתקנא במשה ונתקוטט עמו ונשמתו של קין נתגלגלה ביתרו חותן משה ולכן לקח משה את צפורה בתו כי אז נשלם תיקון קין וכנו"ל בתיקונים תיקון ס"ט דכד חזת חוה גלגוליה דקין ביתרו כדן אמרה קניית איש את ה' דאו אתתקן ונמצא כי ר"ת יקם קין הם כסדרן מלמעלה למטה יתרו נשמה קרח רוח מצרי נפש ובש"ח שער הגלגול נתבאר דרוש זה היטב כי הרע שבנפש קין נתגלגל במצרי והטוב שבה בקינן ומהללאל וכו' כנו"ל בס"ד פ' תרומה והרוח הרע שבקין נתגלגל בקרח בסוד ויקח קרח מקח רע לעצמו והטוב שבו נתגלגל בשמואל הנביא בן בנו של קרח והנשמה של קין נתגלגלה ביתרו ושם נתבאר כל הגלגולים הללו באורך עכ"ל לשון קדוש זלה"ה יזע"א.

נמצינו למדין שרוח קין מצד הרע נתגלגל בקרח ובוה אפשר לרמוז בס"ד עוד בשם קרח כי קר"ח גי' צ"ר ר"ח לרמוז שאין כל רוח קין נתגלגלה בו כי אם צד ממנה והוא צד הרע כי בכל נר"ן יש צד טוב וצד רע ובקרח נתגלגל צד אחד שברוח דוקא והוא צד הרע אבל צד הטוב שברוח נתגלגל בשמואל הע"ה וכמ"ש רבינו זלה"ה.

והנה כדי לברר יותר הדברים נעתיק בס"ד עוד דברי מהרח"ו זלה"ה יזע"א שכתב בשם רבינו האר"י יזע"א זלה"ה במ"א וז"ל דע כי נפש הבל היתה כלולה מכמה נפשות ומכמה ניצוצות והיו מעורבות טוב ורע ושאר ניצוצות הרעות שבו היו ש"ח ניצוצות ומספר ניצוצות הטובות שבו היו ל"ז ניצוצות בלבד כמספר שמו של הבל הנקרא על שם ניצוציו הטובים אבל מרע"ה נתקן לגמרי והיה כולו טוב כמו שביארנו על פסוק ותרא אותו כי טוב הוא והנה הבל"ש וש"ח הם גי' משה לרמוז כי כל שמ"ה ניצוצות שבו היו טובות והנה אותם ש"ח ניצוצות רעות שבהבל הם היו בבחי' עיקריות של נפש קרח שהוא בגי' ש"ח ואח"ך נתגברה בו ג"כ בחי' הרע שברוחו של קין בבחי' עיבור לכד ואז נאבר מן העולם כי הוסיף רעה על רעתו וז"ס ויקח קרח ולא ביאר מה לקח והוא לקוחו הרע של קין מצד הרע וזהו רמזו רז"ל בדבריהם שלקח מקח רע לעצמו והענין הוא בראותו שעתה נתעבר בו רוחו של קין מצד הרע אמר הנה עד עתה הייתי מצד הרע של משה והבל והייתי משועבד לו ועתה שיש בי רוחו של קין איני משועבד לו ורצה לצאת מתחת ידי רשותו עכ"ל לשון קדוש זלה"ה יזע"א.

ונמצא לפי"ש ע"י שנתעבר בו הרוח של קין בזה נתן אל לבו לחלוק על מרע"ה ובוה יובן בס"ד לפרש מ"ש מרע"ה א-ל אלקי הרוחות לכל בשר האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצוף דלמה קראו עתה להקב"ה אלקי הרוחות מה שלא מציונו כן במקום אחר וגם מה דקדק לומר בתיבת אחד והיה די באומר האיש יחטא וכו'. ואמנם כפי האמור הדרוח של קין שנתעברה בקרח גרמה זו ולכן הזכיר עתה הרוחות וקראו א-ל אלקי הרוחות שהוא גור על רוח קין להתעבר בקרח ולז"א לכל בשר דייקא הדיינו בין לטוב בין לרע כי הכל הוא בהשגחתו ית' ולכן אמר האיש אחר יחטא כי רוח במ"ק גי' אח"ד ע"ג אותיות ומה דאפקיה ברמו לשון אחר לרמוז על קין שהיה אחד בעולם שקודם ממנו עדיין לא נולד אדם מאב ואם כי הוא היה הבכור וא"כ הם שהיה אד"הר וחיה בעולם עכ"ו שפיר יצדק עליו לשון אחד כי אד"הר היה יציר כפיו של הקב"ה וחיה ננסרה ממנו ובמין התולדה יאב ואב לא היה רק קין ואח"כ נולד הבל דכתיב ותוסף ללדת את אחיו את הבל ולכן אמר האיש אחד יחטא לרמוז על רוח קין שנתעברה בו שהיא גרמה לכל זאת וא"כ על כל העדה תקצוף בתמיהה.

איך שיהיה הנה לפי האמור הרוח של קין היה מצד רע ומצד טוב וקרח לקח צד הרע ושמואל הע"ה לקח צד הטוב ובוה יובן בס"ד לפרש מ"ש רש"י ז"ל ויקח קרח לקח עצמו לצד אחד ע"ש אמר לצד אחד דייקא כלומר שלא לקח הרוח כמות שהוא אלא צד ממנו דוקא לקח והוא צד הרע.

כתוב **בריקאנטי** (טז,א):

אמנם מחלוקתו עם משה רבינו עליו השלום שמעתי אך לא בקבלה, גם לא מפי ספרים, כי **היה להתקיים בו קללת קין** שנאמר (בראשית ד, יא) ועתה ארוך אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה, ואין טעם מן האדמה כטעם יותר רק **שיקבל ענשו מן האדמה**, כענין (פסוק לב) ותפתח הארץ את פיה. וענין משה ידעת בפסוק (בראשית ד, ב) ויהי הבל רועה צאן, והבן כל זה. ומאמר רבותינו וזכרונם לברכה (סנהדרין קי, א) שפתחה של גיהנם היתה, כוונתם להורות על מדת הדין שפנעה בהם, ובליעת הארץ תוכיח כן, כמה דאת אמר (ישעיה ה, יד) לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה לבלתי חק.

ב.דתן ואבירם

וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה:

המעט כי העלינו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר כי תשתרר עלינו גם השתרר: (שז, יב-יג)

ויקם משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחריו וקני ישראל: (שז, כה)

מובא במסכת **סנהדרין** (קי,א):

ויקם משה וילך אל דתן ואבירם אמר ר"ל מכאן שאין מחזיקין במחלוקת דאמר רב כל המחזיק במחלוקת עובר בלאו שנאמר (במדבר יז, ה) ולא יהיה קכרח וכעדתו

וצריך ביאור מה ראה משה אצל דתן ואבירם כדי לנסות לשכנעם?

ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שטריו לאמר:

לא תאספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן; ואת מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם צעקים לאמר נלכה נובחה לאלקיננו: (שמות ה, ו-ח)

ויבאו שטריו בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך: (ה, טו) ויפגעו את משה ואת אהרן נצבים לקראתם בצאתם מאת פרעה:

ויאמרו אלהם ירא ה' עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדי לתת חרב בידם להרגנו: (ה, כ-כא)

כותב **רש"י** (ה, כ):

ויפגעו. אנשים מישלל את מטה ואת אהרן וגו'. ורבותינו דקשו, כל נעים ונכזים דתן ונכזים היו, שנאמר כהם ילאו נכזים:

ואמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר: (יד, ג)

כותב **רש"י**:

לבני ישראל. על בני ישראל. וכן ה' ילחם לכם, עליכם. אמרי לי אחי הוא (נראשית כ, ג), אמרי עלי:

אבל מובא ב**תרגום יונתן**:

וימר פרעה לדתן ולאבירם בני ישראל **דמשתיידון במצרים** מטרפין הינון עמא בית ישראל בארעא טרד עליהון טעוות צפון נגדוי דמדברא:

מובא במחזור "בית ישראל" לפסח (נסי הים אות יט) שמביא דבר פלא בשם המדרש [שלא נמצא לפנינו], כי דתן ואבירם נשאו תחילה במצרים אצל פרעה, ולא היו עם ישראל בשעה שנקרע להם הים, אולם אחר כך כשראו הנס של קריעת ים סוף, ואיך חזרו המים על המצרים התחרטו וביקשו להצטרף לישראל, ואז נעשה להם נס ונקרע הים **במיוחד בשבילם שנית**. [עיי'ן בשבילי פנחס בשלח תשע"ה]

וכן מובא ב**באר מים חיים** (יד, כט) מר' חיים בן שלמה טירר מטשטרנוביץ (מגדולי החסידות):

ובני ישראל הלכו ביבשה וגו'. מיעוט רבים שנים, לומר כי על שנים מישראל לבד נקרע הים **והם דתן ואבירם** שאמרו חז"ל שנשארו ונקרע הים עליהם לבד.

וכותב רבי יהושע לייב דיסקין זצ"ל **בחידושי מהרי"ל דיסקין** (ד"ה ואמר פרעה לבני ישראל):

והשוטרים האחרים שמסרו עצמם על ישראל וסבלו מכות עליהם, וכמו שכתוב ויכו שוטרי בני ישראל, אלה זכו שיהיה רוח הקודש שורה עליהן כמוכא שם במדרש רבה, ודתן ואבירם שלא זכו למעלות רוח הקודש, מפני שהיו מחרפין ומגדפין בהצותם על ה' ועל משה, בכל זאת הזכות הזו על מה שהיו מוסרים נפשם, וסבלו יסורי הגוף כדי להקל העבודה מבני ישראל, היה תולה להם שלא ימותו בג' ימי האפלה, כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה על הטוב שעשה [...]

ולא יכולין להשוות אותן להפושעים שבישראל שנוכרו שם, שהיה להם פטרונין מן המצרים, והיה להם במצרים עושר וגדולה ולא רצו לצאת ממצרים, אלה מתו בג' ימי אפלה, כי אלה לא השתתפו בצערן של ישראל, ולא לקחו חלק בהעבודה הקשה, אבל דתן ואבירם שלא רצו לצאת יחד עם משה וישראל, כמו שכתוב ואישתיירו בארעא דמצרים, **לפי שעה זכות המצוה תלה להם לעבור את הים**.

נמצא שדתן ואבירם השתדלו לטובת ישראל, ובפרט לפי הפירוש שהם היו משוטרי בני ישראל שצעקו על פרעה, וזכו לקריעת ים סוף במיוחד בשבילם.